בס"ד

ויצא תשפ"ז
גליון 306

דער ריינער קוואל

אײַן טרעפֿעלע

אין די וואכעדיגע פּרשה לערנען מיר ווי‌אזוי יעקב אבינו איז אנגעקומען צום הייליגן בארג דארט ווו עס גייט געבויט ווערן דאס בית המקדש, דאס פלאץ פונעם אבן שתיה. ר' נתן איז מסביר אויפן פסוק ויישכב במקום ההוא (בראשית כח) אז יעקב אבינו איז איינגעשלאפן אויף דעם פלאץ. דאס איז מרמז אז יעקב אבינו האט געזען ברוחה קדשו ווי‌אזוי עס גייט זיין אין גלות, אז דער ענין פון תפלה און דאוונען צום אויבערשטן איז זייער ארעפגעפאלן, עס איז זייער שווער צו עפענען דאס מויל און רעדן צום באשעפער. און עס איז שווער זיך אויפצוהייבן און זיך באנייען צו דאוונען ווי עס דארף צו זיין.

ווער איז שולדיג אין דעם? זאגט ר' נתן אז נישט קיין אנדערער נאר דער סמ"ך-מם אליין. ער פאדרייט די קאפ מיט אלע מיני דמיונות ווען אן אידיש קינד שטעלט זיך דאוונען. פון דעם געשעט אז זייער אסאך מענטשן און כמעט רוב קינדער און בחורים זענען זיך מייאש צו דאוונען בכוונה, און דאוונען נאר מיט די מויל, אן כוונת הלב. ווייל זיי מיינען אז זיי קענען זיך נישט שטארקן אנטקעגן די אלע מחשבות וואס קומען ארײַן אין קאפ ווי נאר מען עפנט דער סדור.

דערפאר איז יעקב אבינו ארײַן אין א שלאף 'במקום ההוא' דאס מיינט מען די 'היינטיגע גלות' די פארשלאפענע דאוונען. האט יעקב אבינו פארשטאנען אז די עצה דערצו איז נאר צו נוצן זיין מדה וואס דאס איז "אמת", אז מען זאל זאגן די ווערטער פון דאוונען מיט אמת. די ערשטע טרעפֿעלע ארײַן איז צו דאוונען פון אנהייב סדור פאמעליך צושטאטלין, און זיך צוהערן צו די ווערטער וואס מען זאגט ארויס פון מויל אזוי ווי א קליין קינד דאוונט מיט אן אמת. אזוי אויך זאגט דער הייליגער רבי אז מען זעט א גר וואס האט זיך מגייר געווען ווי שטארק פרייליך ער איז ווען ער קען שוין זאגן נאר די ווערטער אליין ביז ברוך שאמר. און דער רבי פירט אויס אז מען דארף זיך שטארק פרייען אז מען איז על כל פנים זוכה צו זאגן די ווערטער פונעם דאוונען. (לקוטי מוהר"ן תנינא קכ"א)

נאך אן עצה שרייבט דער רבי אין דער תורה, אז מען זאל נעמען איין קליין שטיקל פונעם דאוונען, און דארט ארײַנלייגן אלע כוחות צו דאוונען מיט כוונה, און נאכדעם קען מען נעמען נאך א שטיקעלע, וויייל פון אנהייב איז שווער צו אונזין האבן די גאנצע דאוונען, אבער אביסעלע קען מען יא דאוונען מיט כוונה.

האט יעקב אבינו פארשטאנען אז מיט די עצה פון אמת קען מען ארויסגיין פון די טונקלקייט און צומישקייט בײַם דאוונען. דערבײַ זאגט דער

נתנדב לעילוי נשמת ר' משה יוסף ז"ל בן ר' ירוחם שמחה לייב, לזכות שנזכה בקרוב להוציא לאור ספרו הק' פניני נצח, שו"ת על ליקוטי מוהר"ן

פָּסוּק: וַיְחֻלַּם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה "סֻלָּם" אִיז בְּגִימַטְרִיָּא "קוֹל" דִי בְּחִינָה פוּן ׳קוֹל קוֹל יַעֲקֹב׳ דָּאס מֵיינְט אַז טְרָאצְ וָואס דַיינֶע וֶוערטֶער פוּן דַאוֶוענֶען לִיגְט אִין דֶער עֶרד אִין זַייעֶר אַ נִידעריגֶע פְּלַאץ עֶס אִיז נָאךְ וַוייט פוּן אֱמֶת, אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֶייט אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח (תְּהִלִּים פה), מִיט דֶעם אַלֶּעם , "וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה", גְלַייךְ וֶוען מָען רֶעדט מִיט אֱמֶת, הֶייבְּט אָן וֶוערְן לִיכְטִיג אוּן מְ׳קוּמְט אָן בִּיזָן הִימֶל, דָּאס הֵייסְט דִי תְּפִלָּה דֶערְגֶרייכְט גָאר גָאר הוֹיךְ אוֹיף אַזוֹי וַוייט אַז אֲפִילוּ דִי מַלְאָכִים אוּן אַלֶע אוֹיבֶּערְשְׁטֶע עוֹלְמוֹת קֶענֶען אַרוֹיף גֶיין הֶעכֶער אוּן הֶעכֶער דוּרְךְ אוּנְזֶערֶע תְּפִלּוֹת (ליקוטי הלכות חנוכה ו׳ - עי׳ ליקוטי מוהר״ן ט׳).

דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער זָאל אוּנְז טַאקֶע הֶעלְפֶּן מִיר זָאלְן זִיךְ בַּאנַייעֶן מִיט אַן אֱמֶת, אוּן אֲנֶהֱייבֶּן דַאוֶוענֶען מִיט אַ פְּרִישְׁקֵייט אוּן מִיט אַ הוֹיךְ קוֹל, בִּיז מֶען וֶוועט זוֹכֶה זִיךְ צוּ קֶענֶען אַרוֹיפְגֶיין אוֹיפְן לַייטֶער הֶעכֶער אוּן הֶעכֶער, אוּן אֲפִילוּ אוֹיבּ מֶען פַּאלְט חַס וְשָׁלוֹם אַרַאפּ פּוּנְעם לַייטֶער זָאל מֶען זִיךְ דְרַאפְּענֶען אוּן נָאכאָמאל אַרוֹיפְגֶיין. אוּן אוּנְזֶערֶע תְּפִלּוֹת זָאלְן דֶערְגֶרייכְן דֶעם שַׁעַר הַשָּׁמַיִם, אוּן מְעוֹרֵר זַיין דִי גְאוּלָה שְׁלֵמָה בְּקָרוֹב.

איין מאשה'ס תורה דורך תפלה

אַיין טָאג הָאבּ אִיךְ גֶעלֶערְנְט גְמָרָא אוּן אִיךְ הָאבּ נִישְׁט פַּארְשְׁטַאנֶען עֶפֶּעס אַ שְׁטִיקֶל, הָאבּ אִיךְ פַּארְמַאכְט דִי גְמָרָא אוּן גֶעזָאגְט אַ תִּיקּוּן הַכְּלָלִי אוּן גֶעבֶּעטֶן פּוּן בַּאשֶׁעפֶּער אוֹיף אִידִישׁ עֶר זָאל מִיר קְלָאר מַאכְן דִי גְמָרָא אוּן עֶפֶּעגֶען מַיין קָאפּ. שְׁפֶּעטֶער וֶוען אִיךְ הָאבּ גֶעעֶפְּנְט דִי גְמָרָא, הָאט דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער מִיר בַּאוּוִיזֶן וואוּנְדֶער, פְּלֶאי פְּלָאִים, אִיךְ הָאבּ אַלֶעס פַּארְשְׁטַאנֶען אִין דִי עֶרְשְׁטֶע מִינוּט וָואס אִיךְ הָאבּ וִוידֶער גֶעעֶפְּנְט דִי גְמָרָא..

מיין געבורטס-טאג

אִיךְ וִויל דֶערְצֵיילֶן אַ מַעֲשֶׂה וָואס אִיז גֶעשֶׁעֶן מִיט מִיר. אִיךְ הָאבּ זַייעֶר גֶעוֶואלְט פָּארְן קַיין אוּמַאן פַּאר דִי זִיבְּן יָאר, אַזוֹי וִוי דֶער הַיילִיגֶער רַבִּי הָאט צוּגֶעזָאגְט אַז מֶען וֶועט זַיין אַ הַיילִיגֶער אִינְגְל אוֹיבּ מֶען קוּמְט צוּ אִים פַּאר דִי זִיבְּן יָאר. מַייְנֶע עֶלְטֶערְן הָאבֶּן גֶעוֶואלְט קוֹיפֶּן אַ טִיקֶעט צוּ פָּארְן קַיין אוּמַאן פַּאר סְכוֹת, וַוייל מַיין גֶעבּוּרְטְס-טָאג פַּאלְט אוֹיס חֹדֶשׁ חֶשְׁוָן, אֲבֶּער מֶען הָאט נִישְׁט אֲנֶגֶענֶאגְט, סְכוֹת אִיז אֲרֵיבֶּער אוּן עֶס הָאט זִיךְ גֶעמַאכְט שְׁוֶוערֶע מְנִיעוֹת וָואס הָאט שׁוֹין אוֹיסְגֶעזֶען אַז אִיךְ וֶועל נִישְׁט זוֹכֶה זַיין צוּ פָּארְן.

מַייְנֶע גֶעשְׁוִויסְטֶער הָאבֶּן זַייעֶר אַסַאךְ מִתְפַּלֵּל גֶעוֶוען אוּן אוֹיךְ זִיךְ אוּנְטֶערְגֶענוּמֶען אַז אוֹיבּ אִיךְ וֶועל קֶענֶען פָּארְן צוּם הַיילִיגֶן רַבִּי'ן וֶועל אִיךְ עֶס דֶערְצֵיילֶן דָּא אִינֶעם גִּלְיוֹן בַּיי מַיין מַעֲשֶׂה'לֶע.

צוּם סוֹף הָאט מַיין טַאטָע גֶעטְרָאפְּן אַ בִּילִיגֶע טִיקֶעט אוּן דִי נְסִיעָה אִיז פָּארְגֶעקוּמֶען צְוֵויי טָעג פַּאר דִי זִיבְּן יָאר אִין דִי טָעג פּוּן מַיין גֶעבּוּרְטְס-טָאג בִּין אִיךְ גֶעוֶוען מַיין הַיילִיגֶן רַבִּי'ן אוּן גֶעזָאגְט דִי תִּיקּוּן הַכְּלָלִי מִיט אַ פְּרוּטָה לְצְדָקָה צוּ בַּאקוּמֶען דִי מַתָּנָה פּוּן הַיילִיגֶן רַבִּי'ן וָואס הָאט גֶעזָאגְט פַּאר דִי קִינְדֶער וָואס קוּמֶען אוּנְטֶער זִיבְּן יָאר צוּ זַיין צִיּוּן.

מֹשֶׁה

רבי בנציון אפטער ז"ל

קאפיטל #1

טאטי איך ווייל פֿארן מיט דיר צום רבי'ן, האט דער זעקס יערינגער בן ציון געבעטן פון זיין טאטע. דער טאטע פון בן ציון איז געווען א וואַרעמער מוזיציע'ער חסיד, ער פלעגט אסאך רעדן אינדערהיים פון אמונת צדיקים, מען זאל גלייבן אין דער כח פון צדיקים, דער קליין בן ציון האט איינגעזאפט אין זיך די ווערטער און עס האט אויפגעווקט אין אים א ווילן אויך זוכה צו זיין אַריינצוגיין צום רבי'ן, דער טאטע האט אויבערגעטראכט און באשלאסן אז בן ציון איז שוין געגנוג דערוואקסן צו קענען מיטקומען מיט אים אין די קומענדיגע נסיעה צום צדיק.

די צייט איז אריבער און דער גרויסער טאג איז אנגעקומען, בן ציון איז אנגעקומען גליקלעך און אויפגעוועקט צום מוזיציע'ער רבי'ן, דער רבי האט אים שיין אויפגענומען און אים געפרעגט: "וועלכע ברכה ווילסטו איך זאל דיר אנווינטשן?" בן ציון האט געענטפערט אויפן ארט: "איך ויל אַ ברכה, איך זאל זיין אַן עובד ה' און האבן יראת שמים!"

"אזוי?!" האט אים דער רבי אנגעווינקט פון טיפן האַרצן ער זאל זוכה זיין צו דינען השם יתברך און האבן יראת שמים, צו דעם האט אים דער רבי געראטן ער זאל אויך לערנען אַסאך מִשְׁנָיוֹת ווייל 'מִשְׁנָה' איז אותיות 'נְשָׁמָה' דאס מאכט ליכטיג די נְשָׁמָה און קען אים זייער העלפן אין זיין היילִיגן ווילן.

גליקליך און צופרידן איז בן ציון אהים געקומען, ער האט נישט געווואוסט פון קיין חכמות, דער רבי האט געזאגט מִשְׁנָיוֹת, גייט מען לערנען מִשְׁנָיוֹת...! מיט אַ תמימות האט ער זיך געגנומען צו די מִשְׁנָיוֹת אין יעדע ליידיגע מינוט ווואס ער נאר געהאט, אזוי ווייט אַז בֵּיז אכט חדשים האט ער שוין געקענט אויסנווייניג גאנץ מִשְׁנָיוֹת שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה!

השם יתברך האט אים באשאנקען מיט אַ גוט קעפל און בן ציון איז געווען זייער פריילִיך מיט זיין הצלחה אין תורה אבער – יִרְאַת שָׁמַיִם? וואס ווועט זיין? ער פילט נישט אַז ער האט שוין יִרְאַת שָׁמַיִם... ער האט דאך אלעס געלערנט צו זוכה זיין צו באקומען אַביסל מורא און פארכט פונעם רבונו של עולם, אבער ער איז געווען געגנוג אפן מיט זיך אליין צו קענען מודה זיין אַז ער שפירט נישט דאס וואס ער האט דערוואַרטעט. האט ער געטראכט אַז ער ווועט בעטן דעם טאטן צו פארן

נָאכְאַמָאל צוּם רֶבִּי'ן אִים פְּרָעגְן וָואס צוּ טוּן.

בֶּן צִיּוֹן וָואס אִיז שׁוֹין אַבִּיסְל עֶלְטֶער גֶעוָוארְן אִיז וויידֶער גֶעקוּמֶען צוּם מוֹדְזִיצֶ'ער רֶבִּי'ן אוּן דֶערְצַיילְט אַז עֶר הָאט גֶעלֶערְנְט אַסַאךְ מִשְׁנָיוֹת בָּרוּךְ הַשֵּׁם אָבֶּער פּוּן יִרְאַת שָׁמַיִם אִיז עֶר נָאךְ וַוייט... דֶער רֶבִּי הָאט אִים גֶעשְׁטַארְקְט עֶר זָאל פָּארְזֶעצֶן צוּ לֶערְנֶען אוּן מַאכְן שִׁעוּרִים אִין דִּי הַיילִיגֶע תּוֹרָה אוּן צוּדֶערְצוּ אִים פָּארְגֶעשְׁלָאגְן עֶר זָאל לֶערְנֶען אִין דֶעם הַיילִיגְן סֵפֶר "נֹעַם אֱלִימֶלֶךְ".

אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, בֶּן צִיּוֹן אִיז קוֹבֵעַ נָאךְ שִׁעוּרִים אוּן לֶערְנְט מִיט פְּלַייסְיגְקַייט, אוּן אוֹיךְ אִין דֶעם הַיילִיגְן סֵפֶר נֹעַם אֱלִימֶלֶךְ לֶערְנְט עֶר אַסַאךְ אָבֶּער – יִרְאַת שָׁמַיִם? וָואס וָועט זַיין מִיט זַיין יִרְאַת שָׁמַיִם? עֶר פִּילְט נָאךְ נִישְׁט קֵיין שׁוּם צִיטֶער פּוּן בַּאשֶׁעפֶּער, אִיז עֶר נָאכְאַמָאל גֶעפָארְן צוּם רֶבִּי'ן אוּן אִים דֶערְצַיילְט אַז עֶר לֶערְנְט אוּן אִיז מְקַיֵּים אַלֶע עֲצוֹת וָואס דֶער רֶבִּי זָאגְט אִים אָבֶּער עֶס אִיז נָאכְנִישְׁט דִּי גַאנְצֶע יְשׁוּעָה, וַוייל יִרְאַת שָׁמַיִם הָאט עֶר נָאכְנִישְׁט...

"וָואס בֵּיסְטוּ עֶפֶּעס אַנְדֶערְש פּוּן אַלֶע קִינְדֶער אִין דַיין עֶלְטֶער?!" הָאט אִים דֶער רֶבִּי גֶעפְרֶעגְט פַּארְווָאונְדֶערְט, "אַלֶע קִינְדֶער קוּמֶען דָּא אוּן בֶּעטְן יְשׁוּעוֹת אִין זַיי'ערע פְּרָאבְלֶעמֶען מִיט חֲבֵרִים, מִיט אָרֶעמְקַייט, מִיט שְׁוֶוערִיגְקַייטֶן פּוּן דִּי שְׁלֶעכְטֶע גּוֹיִם אַרוּם זַיי, אָבֶּער קֵיינֶער קוּמְט נִישְׁט בֶּעטְן אוֹיף אַזָא זַאךְ וּוי עֶרְלִיכְקַייט אוּן יִרְאַת שָׁמַיִם???!" בֶּן צִיּוֹן הָאט גֶעקוּקְט אוֹיפְן רֶבִּי'ן אוּן נִישְׁט גֶעוואוּסְט וָואס צוּ זָאגְן, 'אָפְשָׁר זֶענֶען אַלֶע קִינְדֶער שׁוֹין יִרְאֵי שָׁמַיִם בֶּאֱמֶת... וָואס זָאל עֶר טוּן אַז עֶר אִיז אָבֶּער זַייעֶר וַוייט אוּן עֶר פִּילְט גָאנִישְׁט קֵיין יִרְאַת שָׁמַיִם?' שׁוֹין הָאט אִים דֶער רֶבִּי וויידֶער אֲנְגֶעוואוּנְטְשֶׁן עֶר זָאל זוֹכֶה זַיין צוּ הָאבְּן יִרְאַת שָׁמַיִם אוּן אִים פָּארְגֶעשְׁלָאגְן עֶר זָאל לֶערְנֶען אִינֶעם סֵפֶר "רֵאשִׁית חָכְמָה" וַוייל אִין דֶעם סֵפֶר וָועְרְט אַרָאפְגֶעבְּרֶענְגְט דִּי שְׁוֶוערֶע עוֹנְשִׁים אוּן שְׁטְרָאפְן וָואס מֶען קֶען בַּאקוּמֶען פַּאר יֶעדֶע עֲבֵירָה אוּן שְׁלֶעכְטְס וָואס מֶען טוּט, אָפְשֶׁר וָועט דֶער יִרְאַת הָעוֹנֶש הֶעלְפְן דָּאס קִינְד מִיט יִרְאַת שָׁמַיִם.

בֶּן צִיּוֹן וָואס אִיז שׁוֹין גֶעוָוען דֶעמְאלְס אַ יונְגֶער בַּר-מִצְוָה בָּחוּר'ל הָאט זִיךְ גֶענוּמֶען לֶערְנֶען דֶעם סֵפֶר "רֵאשִׁית חָכְמָה" מִיט עֶרְנְסְטְקַייט,

עֶס הָאט אַסַאךְ צוּגֶעגֶעבְּן אָבֶּער מִיט דֶעם אַלֶעם הָאט עֶר נָאךְ גֶעפִּילְט וַוייט פּוּן זַיין אֶמֶתֶ'ער רָצוֹן... יִרְאַת שָׁמַיִם...! 'וָואס טוּט מֶען אִיךְ הָאבּ נָאכְנִישְׁט קֵיין יִרְאַת שָׁמַיִם...?'

וויידֶער אִיז בֶּן צִיּוֹן גֶעפָארְן צוּם רֶבִּי'ן אוּן דָאסְמָאל הָאט אִים דֶער רֶבִּי אֲנְגֶעקוּקְט פַּארְווָאונְדֶערְט, "וָואס עֶפֶּעס הֶעלְפְט דִּיר נִישְׁט קֵיין שׁוּם עֵצָה? אִיךְ הָאבּ פַּאר דִּיר דִּי לֶעצְטֶע עֵצָה," הָאט אִים דֶער רֶבִּי גֶעזָאגְט, "אוֹיבּ דָאס הֶעלְפְט דִּיר נִישְׁט הָאבּ אִיךְ שׁוֹין מֶער נִישְׁט קֵיין שׁוּם עֵצָה פַּאר דִּיר..." "סְ'אִיז

דָּא אַ סֵפֶר," הָאט דֶער רַבִּי פָּארגֶעזָעצְט "עֶס אִיז אַבִּיסְל זֶעלְטֶן צוּ גֶעפִינֶען, דֶער סֵפֶר רוּפְט זִיךְ 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' אוֹיב וֶועסְטוּ קֶענֶען שַׂאפֶּן דֶער סֵפֶר אוּן לֶערְנֶען אִין דֶעם קֶען עֶס דִיר אַסַאךְ צוּגֶעבְּן אִין יִרְאַת שָׁמַיִם."

בֶּן צִיּוֹן אַ בָּחוּר פוּן פּוּפְצֶן יָאר אַלְט, נָאךְ אַזוֹיפִיל נְסִיוֹנוֹת אוּן רְצוֹנוֹת... הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן אַרוּמְזוּכְן דֶעם סֵפֶר, עֶר הָאט זִיךְ אָנְגֶעכַאפְּט אוֹיף זַיין לֶעצְטֶע הָאפֶענוּנְג, וואוּ עֶר אִיז נָאר גֶעקוּמֶען הָאט עֶר גֶעזוּכְט דֶעם סֵפֶר לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, בִּיז בְּחַסְדֵי הַשֵּׁם הָאט עֶר גֶעטְרָאפְּן. עֶר הָאט זִיךְ גֶענוּמֶען לֶערְנֶען אִין דֶעם מִיט אִינְטֶערֶעס אוּן צוּ זַיין גְרוֹיס וואוּנְדֶער הָאט עֶר דָּאךְט גֶעטְרָאפְּן אַ נַייֶע וועג אִין עֲבוֹדַת ה' וואס עֶר הָאט נָאךְ קַיינְמָאל בֶּעפָּאר נִישְׁט גֶעהֶערְט, 'מַאכְן הִתְבּוֹדְדוּת אִין וַואלְד', 'רֶעדְן צוּם אוֹיבֶּערְשְׁטְן אַזוֹי וִוי צוּ אַן אֶמֶתְ'ער גוּטֶער פְרֵיינְד...' בְּעִקָּר הָאט אִים גֶעכַאפְּט דִי עֲצוֹת פוּן שִׂמְחָה, עֶר הָאט בַּאקוּמֶען דֶעם רַבִּינְ'ס הַיילִיגֶע דַּעַת צוּ פַארְשְׁטֵיין אַז שִׂמְחָה אִיז נִישְׁט נָאר עֶפֶּעס אַ גוּטֶער גֶעפִּיל, שִׂמְחָה אִיז אַ מִצְוָה! 'מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד' הָא, אַזֶעלְכָע דִיבּוּרִים! עֶר הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן מְקַיֵּים זַיין דִי הַיילִיגֶע עֲצוֹת אוּן אַ לוֹיטֶערֶע הַיילִיגֶע גַייְסְט הָאט אִים אַרוּמְגֶענוּמֶען, עֶר הָאט זִיךְ גֶעשְׁפִּירְט וִוי אַ נַייֶער מֶענְטְש, אָבֶּער דִי וִויכְטִיגְסְטֶע פוּן אַלֶּעם אַז עֶר הָאט אָנְגֶעהוֹיבְּן צוּ דֶערְשְׁפִּירְן עֶפֶּעס עֶפֶּעס אַ מוֹרָא פוּנְעם בּוֹרֵא, אַ טִרִיט נָענְטֶער, אַ שְׁטַאפֶּל הֶעכֶער אִין זַיין יִרְאַת שָׁמַיִם!

דָּאס אִיז דָּאס, אִיז גֶעוֶוען קְלָאר פַאר בֶּן צִיּוֹן אָן קַיין שׁוּם וִוינְקֶל פוּן אַ סְפֵק, דָּאס אִיז מַיין וֶוועג! עֶר הָאט מַמְשִׁיךְ גֶעוֶוען אַסַאךְ צוּ לֶערְנֶען אִין דֶעם הַיילִיגְן סֵפֶר לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן. אִין אָנְפַאנְג וואוּ עֶר הָאט גֶעזֶען אִין לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן דָּאס וְואְרְט צַדִּיק, צוּם בַּייְשְׁפִּיל: 'אַז מֶען דַארְף פָּארְן צוּם צַדִּיק' אָדֶער 'פָּאלְגְן אַ צַדִּיק,' הָאט זִיךְ אִים גֶעדַאכְט אַז דָּאס מֵיינְט מֶען זַיין רֶבִּי, אוּן הָאט זִיךְ אַסַאךְ גֶעשְׁטַארְקְט מִיט דֶעם, זַייֶענְדִיג אַ מוֹדְזִיצֶ'ער חָסִיד וָואס לֶערְנְט אוּן שְׁטַארְקְט זִיךְ מִיטְן לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן... דָּאס הָאט אָנְגֶעהַאלְטְן אַ שְׁטִיק צַייט בִּיז עֶר אִיז אָנְגֶעקוּמֶען צוּ אַיינֶע פוּן דִי תּוֹרוֹת אִין לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן וָואס דָּארְט רֶעדְט דֶער רֶבִּי וָואס עֶס מֵיינְט אַן אֶמֶתְ'ער צַדִּיק, עֶר הָאט אִיבֶּערְגֶעלֶערְנְט עֶטְלִיכֶע מָאל דִי תּוֹרָה אוּן דַאן הָאט עֶר פַארְשְׁטַאנֶען אַז זִיכֶער דֶער צַדִּיק וָואס הָאט גֶעקֶענְט מְגַלֶּה זַיין אַזֶעלְכָע הוֹיכֶע תּוֹרוֹת אוּן הָאט אַ הַשָּׂגָה אִין גְרוֹיסְקַייט פוּן צַדִּיקִים - עֶר אִיז זִיכֶער דֶער גְרוֹיסֶער צַדִּיק וָואס וֶועְרְט דֶערְמַאנְט אִין דֶעם סֵפֶר, הָאט עֶר אֶפֶּגֶעמַאכְט בַּיי זִיךְ אַז עֶר וִויל זַיין אַ חָסִיד אוּן אַן אֶמֶתְ'ער תַּלְמִיד פוּן דֶעם בַּעַל הַלִּיקּוּטֵי מוֹהֲר"ן.

מִיט דֶער צַייט הָאט עֶר זִיךְ שׁוֹין דֶערְוואוּסְט אַז דֶער הַיילִיגֶער רֶבִּי רַבִּינוּ נַחְמָן בֶּן פֵיגְא אוּן פוּן דֶעמְאלְס הָאט עֶר שׁוֹין גֶעוואוּסְט זִיךְ אָנְצוּרוּפְן אַ בְּרֶסְלֶבֶ'ער חָסִיד...!

- הֶמְשֵׁךְ קוּמְעְנְדִיגְע וָואךְ בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם -

אין קורצן פון פריער:

יא תקס״ו, דער פערדער יאר פון רבי נתנ׳ס התקרבות האט זיך געשלאסן. אצינד האבן מיר אריינגעטראטן אין פינפטן יאר פון רבי נתנ׳ס התקרבות. רבי נתנ׳ס רביצין פארט אויף די ימים נוראים קיין מאהלוב צו אירע עלטערן און רבי נתן פארט קיין ברסלב צום רבי׳ן. נאך יום כיפור פארט רבי נתן צו זיין משפחה. ער וויל שוין אהיימפארן קיין נעמירוב אבער דער שווער וועלכער האלט זיך אויף אונטערוועגס איז נאכנישט אהיימגעקומען און עס פאסט נישט אוועקצופארן איידער ער נעמט שלום פונעם שווער. מען האלט שוין אין חודש כסלו און רבי נתן זארגט זיך וואס וועט זיין מיט חנוכה ביים רבי׳ן?

אצינד ליינט ווייטער:

״א גוטן, מען האט שוין געהערט א גריס פון רב?״ נאך א שכן האט אנגעקלאפט אין טיר צו הערן אויב דער רב קומט שוין אהיים.

״ניין.״ די רביצין פארקלאפט די הענט. אויך זי איז אומגעדולדיג. דער רב איז שוין אין קרעמעניץ איבער דריי חדשים און ס׳נעמט גאר קיין עק. יעדן טאג דארף ער זיך אומקערן אהיים, אבער ס׳שלעפט זיך א טאג נאך א טאג. די שטאטלייט קוקן שוין ארויס בכליות עינים אויפ׳ן רב׳ס אנקום. יעדן טאג קלאפט מען אין טיר צו הערן איבער די לעצטע אנטוויקלונג.

אויך רבי נתן וואלט שוין אויפ׳ן שווער, אבער ער האט נאך א מטרה. חנוכה דערנענטערט זיך מיט שנעלע טריט און ס׳ברענט אים צו זיין ביים רבי׳ן אויף שבת חנוכה ווי דער מנהג פון די חסידים. דער רבי וועט זאגן א פארכטיגע תורה. ער שפירט ווי ער קען עס נישט פארפאסן...

פון צווייטן זייט; ווי וועט עס אויסקוקן ווען די גאנצע שטאט, אנשים נשים וטף וועלן ארויסקומען צו מקבל פנים זיין דעם געערטן רב און זיין אייגענער איידם וועט זיך נישט געפינען צווישן דעם פארזאמלטן עולם. די רביצין און די שוויגער האבן שטארק געבעטן אז רבי נתן זאל זיי נישט אנמאכן קיין בושות און אויסווארטן דעם רב׳ס אנקום.

אפילו אויב רבי נתן זאל איגנארירן די אלע טענות וואלט ער ממילא נישט געקענט פארן. ער האט נישט געהאט קיין געלט פאר הוצאות הדרך און נישט

געהאט א בעל עגלה וואס זאל מסכים זיין אים צו פירן אזא לאנגע וועג ביז ברסלב.

רבי נתן האט זיך זייער געוואקלט מיט די מחשבות; יא פארן... נישט פארן... וואס וויל דער אויבערשטער פון אים? וואס איז ריכטיג צו טון?

למעשה, וועז חנוכה האט זיך דערנענטערט, האט רבי נתן מחליט געווען אז ער וועט איבערקומען אלע מניעות און ער וועט יא פארן!

די מינוט וואס ער איז געקומען צו דער החלטה, זענען אים אלע ספיקות אוועקגעפאלן. ער האט פארשטאנען אז ער טוט ריכטיג צו גיין צום רבי'ן אויף חנוכה און זיך אנשעפן פון זיין היילגן שיין. און ווי נישט ווי, האט ער שוין פארשאפט די געלט צום פארן און אויך א בעל עגלה האט ער געפונען. אלעס איז געפאלן אין פלאץ...

רבי נתן איז אנגעקומען קיין ברסלב דאנערשטאג פרשת מקץ, ראש חודש טבת ביי די זעקסטע חנוכה ליכט. זיינע ערשטע טריט אין ברסלב האט ער געפירט צום רבי'ן אין שטוב צו נעמען שלום. ער האט שוין געפונען דעם רבי'ן אין געלעגער.

די לבנה באהאלט זיך

רבי נתן איז פארבליבן אין ברסלב פאר עטליכע טעג, איריינכאפנדיג צו שמועסן אסאך מיט'ן רבי'ן במשך די צייט. דערנאך איז ער געפארן קיין נעמירוב צו נעמען שלום פון זיין טאט'ן. דער טאטע האט זיך זייער געפרייט צו אים און אים געשאנקען א מתנה.

אצינד האט רבי נתן געוואלט זיך צוריקקערן קיין מאהלוב צום שווער. אבער עס האט זיך אים נישט געמאכט קיין וואגן. ער האט געוואלט ביז אינמיטן וואך פון פרשת ויחי אבער קיין וואגן איז נישט געווען צום געפונען. רבי נתן האט זיך געמאכט א חשבון, אז אויב וואלטן, קען ער אויך אין ברסלב. אזוי וועט ער האבן נאך א געלעגנהייט צו פארברענגען מיט'ן רבי'ן.

רבי נתן איז אנגעקומען קיין ברסלב נאך מעריב, אין די לעצטע נאכט אין חודש וואס מען קען מחדש זיין די לבנה. עס איז געווען א פארוואלקנטע טאג און עס האט זיך נישט אנגעזען קיין שיין פון א לבנה. ער האט זיך נאכגעפרעגט אויב דער רבי האט שוין מחדש געווען די לבנה. ער האט געהאפט אז אויב דער רבי האט נאכנישט מחדש געווען די לבנה האט ער מער אויסזיכטן אז די לבנה זאל זיך באווייזן אין זכות פון היילגן רבי'ן. אבער דער רבי האט שוין געהאט מחדש געווען די לבנה.

רבי נתן אין איריין צום רבי'ן וועלכער האט גלייך באמערקט אויף זיין תלמיד אז עפעס איז ער זייער באזארגט. "פארוואס ביסטו אזוי טרויעריג?" האט ער אים געפרעגט.

רבי נתן האט געשוויגן. איינער פון די באטיילגטע האט דערציילט דעם רבי'ן וואס עס דרוקט אים.

דער רבי האט זיך אויסגעדרייט צו רבי נתן זאגנדיג: "זיי מתפלל צום באשעפער אז די לבנה זאל זיך באווייזן. האט רבי נתן געענטפערט, "איך האב שוין מתפלל געווען."

"דאוון נאך!" האט דער רבי אים געמוטיגט.

איינער פון די אנווועזענדע האבן זיך אנגערופן: "ער וויל אז דער רבי זאל דאוונען פאר אים אז ער זאל זוכה זיין צו קענען מקיים זיין די מצוה."

למעשה האט רבי נתן נישט געהאט בכוונה צו בעטן פון רבי'ן צו מתפלל זיין. אמת, אז ס'האט אים ווי געטון אז ער קען נישט מחדש זיין די לבנה, אבער ער

האט געהאט אסאך אנדערע ענינים וואס ער האט געוואלט אז דער רבי זאל מתפלל זיין פאר אים, דערפאר האט ער נישט געהאט די העזה צו בעטן אויף דעם אויך.

מיטאמאל איז איינער געקומען מעלדן אז די לבנה איז ארויסגעקומען פון צווישן די וואלקענעס. דער רבי האט געזאגט פאר רבי נתן אז ער זאל זאפארט גיין מחדש זיין די לבנה. "ווארט נישט ביז מען וועט עס אינגאנצן אנזען. ווינאר דו קענסט זען א קלארע פארעם הינטער די וואלקענעס, זאג די ברכה."

רבי נתן איז ארויס אינדרויסן וואו די לבנה האט געשיקט א מאטע שיין דורך די וואלקענעס, אבער ביז וועז רבי נתן האט זיך געשטעלט מחדש זיין די לבנה, האט זי זיך צוריק באהאלטן. רבי נתן האט זיך געשעמט צוריקצוגיין צום רבי'ן דערציילן אז ער האט צום סוף נישט מחדש געווען די לבנה...

אין זיין קלעם האט ער זיך געוואנדן צום באשעפער, בעטנדיג א הארציגע תפילה אז דער אויבערשטער זאל אים מזכה זיין צו קענען מקיים זיין די מצוה פון קידוש לבנה. זיין תפילה איז אנגענומען געווארן און א קלארע לבנה האט זיך באוויזן!

רבי נתן האט געמאכט די ברכה מיט שמחה און פריילעכערהייט זיך צוריקגעקערט צום רבי'ן.

ווינאר דער רבי האט אים געזען, האט ער זיך אויסגעדרייט צו די שטוב מענטשן און געווינזן אויף רבי נתן זאגנדיג: "איר זעט, ער איז אינגאנצן אן אנדערער מענטש!" דערנאך האט ער געזאגט צו די חסידים: "אז איר וועט פריילעך זיין, וועט דאס זיין א געוואלדיגע טובה פאר די גאנצע וועלט!"

דיין הצלחה, מיין הצלחה!

המשך פון זייט 12

גֶעפֶּארן צוּ אַזָעלכָע פְּלָעצָער וואוּ מ'הָאט גֶעהַאט לַאנְגֶע שְׁפַּאצִירן?" הָאט דִי מַאמָע פְּרוּבִּירט צוּ פַּארשְׁטֵיין.

"רִיכְטִיג, רִיכְטִיג. אָבֶּער דָאס אִיז נָאךְ נִישְׁט גֶעווֶען מַיין עִיקָר גֶעשְׂמַאק. לָאמִיךְ דִיר דֶערצֵיילן וָואס נָאךְ עֶס אִיז גֶעווֶען: אִיךְ הָאבּ אַ חַבֶר וָואס בְּרֶעגְנְט קֵיינְמָאל נִישְׁט מִיט קֵיין גוּטָע זַאכְן וָוען סְ'אִיז דָא אַן אוֹיסְפְּלוּג. נִישְׁט נָאר דָאס, נָאר כְּמַעַט קֵיינֶער וויל נִישְׁט זִיצָן לֶעבֶּן אִים. דָאס מָאל, בִּין אִיךְ צוּגֶענַאנְגֶען צוּ אִים מִיט אַ פְּרֵיילִיכָע שְׂמֵייכֶל, אִיךְ הָאבּ אִים גֶעגְעבֶּן פּוּן דִי גוּטָע זַאכְן וָואס אִיךְ הָאבּ גֶעהַאט אִין מַיין זָעקֶל, אִיךְ הָאבּ אִים דֶערצֵיילְט מַעֲשִׂיּוֹת, מִיר הָאבֶּן גֶעשְׂמוּעֶסְט, גֶעלַאכְט, אוּן זִיךְ מְחַזֵק גֶעווֶען. פּוּן דֶעם, הָאבּ אִיךְ הֲנָאָה גֶעהַאט מֶער ווִי פּוּן סַיי וָועלכָע אַנְדֶערע אוֹיסְפְּלוּג וָואס אִיךְ הָאבּ נָאר גֶעהַאט אִין מַיין לֶעבֶּן. מַיין גְרֶעסְטֶע הֲנָאָה אִיז נָאר וָוען מַיינֶע חֲבֵרִים הָאבֶּן אוֹיךְ הֲנָאָה אוּן עֶס פֶּעלְט זֵיי גָאְרְנִישְׁט, אוּן נִישְׁט וָוען נָאר פַּאר מִיר אַלֵיין אִיז גוּט."

"זֵייעֶר שֵׁיין, בָּרוּךְ, מ'דַארְף זִיךְ אָפְּלֶעְרְנֶען פּוּן דִיר!"

"יָא. אִיךְ הָאבּ זִיךְ דָאס אָפְּגֶעלֶעְרְנט פּוּנְעם טוֹיבֶּן בָּעטְלֶער, וָואס הָאט אוֹיפְּגֶעוּוִיזֶן אַז עֶר הָאט אַ גוּט לֶעבֶּן דּוּרְךְ דֶעם וָואס עֶר הָאט צוּרִיקְגֶעשְׂטֶעלְט אַלֶעס וָואס דָאס לַאנְד הָאט אַמָאל גֶעהַאט, אוּן דָאס אִיז גֶעווֶען זַיין גַאנְצֶע שִׂמְחָה. וַייל וָוען מֶען טוּט אַ חֶסֶד מִיט אַ צַוֵוייטֶן אִיד - דָאס הַייסְט בָּאֱמֶת אַ גוּטָע אוּן שְׂלֵימוּת'דִיגֶע לֶעבֶּן."

סִיפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מְשֻׁתָּפִים קְדוּשִׁית

מַעֲשֶׂה יג׳
דִי זִיבֶּן בֶּעטֶלְעֶרס׳

אִין דֶעם ׳אַנדערן־טָאג׳ פּוּן ׳שִׁבְעַת־יְמֵי־הַמִּשְׁתֶּה׳ – הָאבֶּן זִיךְ דִי ׳חָתָן־כַּלָּה׳ וויידֶער דֶערמַאנְט, אִין דֶעם אַנדערן ׳בֶּעטֶלְער׳, וָואס עֶר אִיז גֶעוֶוען אַ ׳טוֹיבֶּער׳ – וָואס עֶר הָאט זַיי מְחַיֶּה גֶעוֶוען, אוּן הָאט זַיי גֶעגֶעבֶּן בְּרוֹיט.

אוּן זַיי הָאבֶּן גֶעוֶוויינְט אוּן גֶעבֶּענְקְט: ״וִוי נֶעמְט מָען דָא אַהֶער דֶעם ׳טוֹיבֶּן־בֶּעטֶלְער׳, וָואס עֶר הָאט אוּנְז מְחַיֶּה גֶעוֶוען״. דֶערְוַוייל, וִוי זַיי הָאבֶּן אַזוֹי גֶעבֶּענְקְט נָאךְ אִים – דֶערְוַוייל קוּמְט עֶר אַרַיין, אוּן זָאגְט: ״אִיךְ בִּין דָּא״ – אוּן אִיז אוֹיךְ זַיי אַרוּמְגֶעפַאלְן, אוּן הָאט זַיי גֶעקוּשְׁט.

אוּן עֶר הָאט צוּ זַיי גֶעזָאגְט: ״הַיינְט שֶׁעְנְק אִיךְ אַייךְ בְּמַתָּנָה, אַז אִיר זָאלְט זַיין אַזוֹי־וִוי אִיךְ, אַז אִיר זָאלְט לֶעבֶּן, אַזוֹי אַ ׳חַיִּים־טוֹבִים׳ (כְּלוֹמַר: אַ גוּט לֶעבֶּן), אַזוֹי־וִוי אִיךְ – וָואלְן פְּרִיעֶר הָאבּ אִיךְ אַייךְ גֶעבֶּענְטְשְׁט דֶערְמִיט, הַיינְט שֶׁעְנְק אִיךְ אַייךְ מַיין ׳חַיִּים־טוֹבִים׳, בְּמַתָּנָה גְמוּרָה ׳דְּרָשָׁה־גֶעשַׁאנְק׳.

אִיר מֵיינְט אַז אִיךְ בִּין ׳טוֹיב׳, אִיךְ בִּין ׳גְּאֶרְנִישְׁט־טוֹיב׳ – נָאר דִי גַאנְצֶע וָועלְט, טָרַעפְּט בַּיי מִיר גְּאֶרְנִישְׁט אָן, אַז אִיךְ זָאל הֶערְן זַייעֶר ׳חִסָּרוֹן׳.

וָואלְן גָּאר אַלֶע ׳קוֹלוֹת׳ פּוּן דֶער וָועלְט, זֶענֶען אַלֶע נָאר פּוּן ׳חֶסְרוֹנוֹת׳ – וָואלְן אִיטְלֶעכֶער שְׁרַייט אוֹיךְ זַיין ׳חִסָּרוֹן׳, דְּהַיינוּ: אוֹיךְ דֶעם וָואס סְ׳גֶייט אִים אָפּ.

אוּן אֲפִילּוּ אַלֶע ׳שִׁמְחוֹת׳ פּוּן דֶער וָועלְט, זֶענֶען אַלֶע נָאר פּוּן ׳חֶסְרוֹנוֹת׳ – וָואס מ׳פְּרַייד זִיךְ אוֹיךְ דֶעם וָואס סְ׳אִיז אִים אָפְּגֶעגַאנְגֶען, אוּן הַיינְט הָאט עֶר דָּאס וָואס סְ׳אִיז אִים אָפְּגֶעגַאנְגֶען. אוּן בַּיי מִיר טָרַעפְּט דִי גַאנְצֶע וָועלְט גָּאְרְנִישְׁט אָן, אַז אִיךְ זָאל הֶערְן זַייעֶר ׳חִסָּרוֹן׳ – וָואלְן אִיךְ לֶעבּ אַזוֹי אַ ׳חַיִּים־טוֹבִים׳, וָואס סְ׳הָאט גָּאר קַיין שׁוּם ׳חִסָּרוֹן׳ נִישְׁט.

אוּן אִיךְ הָאבּ אַ ׳הַסְכָּמָה׳ דֶערוֹיף, אַז אִיךְ לֶעבּ ׳חַיִּים־טוֹבִים׳, פּוּן דֶער ׳מְדִינָה פּוּן עֶשְׁירוּת׳״

אוּן זַיין ׳חַיִּים־טוֹבִים׳ אִיז גֶעוֶוען, עֶר הָאט גֶעגֶעסְן בְּרוֹיט, אוּן גֶעטְרוּנְקְן וַואסֶער. (הָאט עֶר זַיי דֶערצַיילְט): בַּאֲשֶׁר [אַזוֹי־וִוי] סְ׳פַארהַאנְדֶן אַ מְדִינָה, וָואס אִין אִיר אִיז גָּרוֹיס עֶשְׁירוּת, זַיי הָאבֶּן גְּרוֹיסֶע אוֹצָרוֹת.

אַמָּאל זֶענֶען זַיי זִיךְ צוּם אוֹיפְגֶעקוּמֶען דִי עֶשְׁירִים – הָאט זִיךְ אִיטְלֶעכֶער אָנְגֶעהוֹיבֶּן צוּ בַּאֲרֶימֶען מִיט זַיין ׳חַיִּים־טוֹבִים׳, וִויאַזוֹי עֶר לֶעבְּט ׳חַיִּים־טוֹבִים׳ – אוּן אִיטְלֶעכֶער הָאט דֶערְצַיילְט, דֶעם סֵדֶר פּוּן זַיין ׳חַיִּים־טוֹבִים׳.

הָאבּ אִיךְ מִיךְ אָנְגֶערוּפְן, אוּן הָאבּ גֶעזָאגְט צוּ זַיי (דְּהַיינוּ דֶער ׳טוֹיבֶּער־בֶּעטֶלֶער׳ וָואס עֶר דֶערְצַיילְט דָּאס אַלֶע): ״אִיךְ לֶעבּ ׳חַיִּים־טוֹבִים׳, בֶּעסֶערֶע פּוּן אַייךְ – וְהָא־רַאיָה, וָואלְן אַז אִיר לֶעבְּט ׳חַיִּים־טוֹבִים׳, הֶעלְפְּט זֶע דֶער מְדִינָה״.

וָואלְן סְ׳פַארהַאנְדֶן אַ מְדִינָה, וָואס זַיי הָאבֶּן גֶעהַאט אַ ׳גְּאֶרְטֶן׳ – אוּן אִין דֶעם ׳גְּאֶרְטֶן׳, אִיז גֶעוֶוען ׳פֵּירוֹת׳, וָואס זַיי הָאבֶּן גֶעהַאט אַלֶע עֶרְלֶיי ׳טַעֲמִים׳ וָואס אִין דֶער וָועלְט – אוּן זַיי הָאבֶּן גֶעהַאט אַלֶע עֶרְלֶיי ׳רֵיחוֹת׳ וָואס אִין דֶער וָועלְט – אוּן סְ׳דָּארְט גֶעוֶוען אִין דֶעם גְּאֶרְטֶן, אַלֶע עֶרְלֶיי ׳מַרְאוֹת׳ – וָואסַפַארַא ׳פַארְבּ׳, אוּן אַלֶע ׳קְוַוייאטֶן׳ [בְּלוֹמַען] וָואס אִין דֶער וָועלְט,

אִיז אַלְץ גֶעוֶוען דָאךְט אִין דֶעם גְאָרְטָן.

אוּן סְ׳גֶעוֶוען אִיבֶּער דֶעם ׳גְאָרְטָן׳, אַ ׳אַגְרָאדְנִיק׳ [גֶעךְטְנֶער], (דְהַיְינוּ: דֶער וָואס עֶר זֶעהְט צוּ, דֶעם [קוּקְט זִיךְ אוּם אוֹיפְן] גְאָרְטָן). פְלֶעגְט דִי מְדִינָה צוּ לֶעבָּן ׳חַיִּים־טוֹבִים׳ דוּרְךְ דֶעם ׳גְאָרְטָן׳.

אִיז דָאךְט דֶער ׳אַגְרָאדְנִיק׳ פַאךְפַאלְן גֶעוָוארְן – מֵילָא וָואס סְ׳אִיז דָאךְט דָא אִין דֶעם ׳גְאָרְטָן׳, מוּז בָּוַודַאי שׁוֹין גָאר צוּגְנִישְׁט [פַאךְלֶענְדְט] וָוערְן – וָואךְ סְ׳אִיז זִיךְ נִישְׁט דָא דֶער ׳אַגְרָאדְנִיק׳, וָואס עֶר זָאל דֶעם ׳גְאָרְטָן׳ צוּזֶעהָן [אוּמְקוּקְן], אוּן זָאל זִיךְ פָּאךְן אַרוּם אִים, וָואס מְ׳בַּאדַארְף אַרוּם דֶעם ׳גְאָרְטָן׳ צוּ טוּהָן.

לוּשְׁמִיר [אָבֶּער] זֶיי וָואלְטָן נָאךְ גֶעקֶענְט לֶעבָּן, פּוּן דִי סְפִּיחִים פּוּן דֶעם ׳גְאָרְטָן׳ (דְהַיְינוּ: פּוּן דֶער וִוידֶערְוַואקְסוּנְג – דְהַיְינוּ: דָאס וָואס סְ׳וַואקְסְט אִין אַ גְאָרְטָן אַלֵיין, פּוּן דֶעם וָואס סְ׳פַאלְט אַרָאפּ).

אִיז אָנְגֶעקוּמֶען אַ ׳מֶלֶךְ־אַכְזָר׳ (כְּלוֹמַר: אַ אוּמְמֶדְערְבַּארְעמְדִיגֶער) אוֹיף דֶער מְדִינָה – אוּן דֶער ׳מֶלֶךְ׳ [אַכְזָר] הָאט זֶיי גְאָרְנִישְׁט גֶעקֶענְט טָאן. אִיז עֶר גֶעגַאנְגֶען, אוּן הָאט זֶיי קַאלְיֶע גֶעמַאכְט דִי ׳חַיִּים־טוֹבִים׳ פּוּן דֶער מְדִינָה, וָואס זֶיי הָאבָּן פּוּן דֶעם ׳גְאָרְטָן׳.

אוּן נִישְׁט עֶר הָאט קַאלְיֶע גֶעמַאכְט דֶעם ׳גְאָרְטָן׳ – נָאר עֶר הָאט אִיבֶּערגֶעלָאזְט אִין דֶער מְדִינָה, ׳דְרֵיי כְּתוֹת קְנֶעכְט׳ – אוּן עֶר הָאט זֶיי אָנְגֶעזָאגְט: ״אַז זֶיי זָאלְן טָאן, דָאס וָואס עֶר הָאט זֶיי גֶעהֵייסְן״.

אוּן דוּרְכְדֶעם וָואס זֶיי הָאבָּן דָאךְט גֶעטָאן, דָאס וָואס דֶער ׳מֶלֶךְ׳ הָאט זֶיי גֶעהֵייסְן – דוּרְכְדֶעם הָאבָּן זֶיי קַאלְיֶע גֶעמַאכְט דֶעם ׳טַעַם׳ – וָואךְ דוּרְכְדֶעם וָואס זֶיי הָאבָּן דָאךְט גֶעטָאן – דוּרְכְדֶעם הָאבָּן זֶיי גֶעמַאכְט: אַז וָועךְ סְ׳וָועט וָועלְן פִּילְן אַ ׳טַעַם׳, זָאל דָאס הָאבָּן אַ ׳טַעַם׳ פּוּן ׳נְבֵילָה׳.

אוּן אַזוֹי הָאבָּן זֶיי קַאלְיֶע גֶעמַאכְט דֶעם ׳רֵיחַ׳, אַז אַלֶע ׳רֵיחוֹת׳ זָאלְן הָאבָּן אַ רֵיחַ פּוּן ׳חֶלְבָּנָה׳.

אוּן אַזוֹי הָאבָּן זֶיי קַאלְיֶע גֶעמַאכְט דִי ׳מַרְאֶה׳ – וָואךְ זֶיי הָאבָּן גֶעמַאכְט, אַז סְ׳זָאל זֶיין טוּנְקֶל אִין דִי אוֹיגָן, אַזוֹי־וִוי סְ׳אִיז אַז סְ׳וָואלְקְנְדִיג.

(דָאס הָאבָּן דִי ׳דְרֵיי כִּתּוֹת קְנֶעכְט׳, אֲלֶץ אָנְגֶעאַרְבֶּעט אִין דֶער מְדִינָה, דּוּרְכְדֶעם וָואס זֶיי הָאבָּן דָאךְט גֶעטָאן, וָואס דֶער ׳מֶלֶךְ׳ הָאט זֶיי גֶעהֵייסְן, פַּאךְ־וִוי סְ׳אִיז אַז אִיר זָאלְט לֶעבְּט ׳חַיִּים־טוֹבִים׳, הֶעלְפְּט זָא דֶער מְדִינָה״. (אַזוֹי זָאגְט אַלְץ דֶער ׳טוֹיבֶּער־בֶּעטְלֶער׳, צוּ דֶער ׳מְדִינָה פּוּן עֶשְׂירוּת׳, וָואס זֶיי הָאבָּן זִיךְ בַּארִימְט, אַז זֶיי לֶעבָּן ׳חַיִּים־טוֹבִים׳, כַּנַּ״ל [וִוי אוֹיבְנְדֶערמַאנְט]).

אוּן אִיךְ זָאג אַיִיךְ: ״אַז [אוֹיב] אִיר וָועט זֶיי נִישְׁט הֶעלְפָן, וָועט עָס אַיִיךְ אוֹיךְ שַׁאטֶן״ (דְהַיְינוּ: דָאס וָואס בַּיי דֶער מְדִינָה אִיז קַאלְיֶע גֶעוָוארְן, דִי ׳מַרְאֶה׳, אוּן דֶער ׳טַעַם׳, אוּן דֶער ׳רֵיחַ׳ – דָאס וָועט אַיִיךְ אוֹיךְ דֶערְלַאנְגָן).

הָאבָּן זִיךְ אוֹיפְגֶעהוֹיבָּן דִי עֶשְׂירִים הַנַּ״ל, אוּן זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען צוּ דֶער מְדִינָה – אוּן אִיךְ בִּין אוֹיךְ מִיט זֶיי גֶעגַאנְגֶען. אוּן אוֹיךְ דֶעם וֶועג, הָאבָּן זֶיי אוֹיךְ גֶעלֶעבְּט אִיטְלֶעכֶער, זֶיין ׳חַיִּים־טוֹבִים׳ – וָואךְ זֶיי הָאבָּן גֶעהַאט אוֹצָרוֹת, כַּנַּ״ל. וִוי זֶיי זֶענֶען גֶעקוּמֶען נָאנְט צוּ דֶער מְדִינָה – הָאט אָנְגֶעהוֹיבָּן בַּיי זֶיי אוֹיךְ קַאלְיֶע צוּ וָועךְן, דֶער ׳טַעַם׳, אוּן דִי אִיבְּרִיגֶע זָאכָן. הָאבָּן זֶיי דֶערְפִּילְט, אַז סְ׳אִיז בַּיי זֶיי קַאלְיֶע גֶעוָוארְן.

הָאב אִיךְ מִיךְ אָנְגֶערוּפְן צוּ זֶיי: ״מַאדָאךְ הַיְינְט, אַז אִיר זֶענְט נָאךְ נִישְׁט אַרַיינְגֶעגַאנְגֶען אִין דֶער מְדִינָה – אִיז שׁוֹין בַּיי אַיִיךְ קַאלְיֶע גֶעוָוארְן דֶער ׳טַעַם׳, אוּן דִי ׳מַרְאֶה׳, אוּן דֶער ׳רֵיחַ׳ – וִוי וָועט שׁוֹין זַיין, אַז אִיר וָועט אַהִין אַרַיינְגֶיין – אוּן מִכָּל־שֶׁכֵּן וִוי קֶענְט אִיר זֶיי נָאךְ הֶעלְפָן״?

הָאב אִיךְ גֶענוּמֶען מַיין בְּרוֹיט אוּן מַיין וַואסֶער, אוּן הָאב זֶיי גֶעגֶעבָּן – הָאבָּן זֶיי גֶעפִּילְט אִין מַיין בְּרוֹיט אוּן וַואסֶער, אֲלֶע ׳טַעֲמִים׳ (אוּן אֲלֶע ׳רֵיחוֹת׳ וְכוּ׳) – אוּן סְ׳אִיז בַּיי זֶיי פַּאךְרֶעכְט גֶעוָוארְן, וָואס סְ׳אִיז בַּיי זֶיי קַאלְיֶע גֶעוָוארְן, (דְהַיְינוּ: דֶער ׳טַעַם׳, אוּן דִי ׳מַרְאֶה׳, אוּן דֶער ׳רֵיחַ׳).

שם: _____

לאמיר זיך פאר הערן

די דרייצנסטע מעשה - די זיבן בעטלערס (5)

א. וואס איז געווען דער גרעסטער לעבן פון דעם טויבן בעטלער?
- ☐ ער איז אסאך ארום געפארן
- ☐ ער האט געגעסן ברויט און געטרינקען וואסער
- ☐ ער האט געגעסן אלע מיני מטעמים

ב. בהמשך המעשה: וואס האט פאסירט צו די עשירים וועו זיי האבן געזעמען ברויט און וואסער פון דעם בעטלער?
- ☐ זיי האבן געפילט אין דעם אלע טעמים און אלע ריחות
- ☐ עס האט פראכטן זייער מראה טעם וריח
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ג. מיט וואס האבן זיך בארימט די עשירים וואס דער טויבער בעטלער האט פון זיי א הסכמה?
- ☐ מיט זייער עשירות
- ☐ מיט זייער אריכות ימים
- ☐ מיט זייער חיים טובים

ד. וואס איז געווען אין דעם גרעסטן וואס דער בעטלער דערציילט זיי פון דעם?
- ☐ פירות וואס האבן אלע טעמים וואס ס'איז דא אין דער וועלט
- ☐ אלע מיני ריחות און אלע מיני מראות פון דער וועלט
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ה. וואס האט די מדינה געהאט דורך דעם גרעסטן?
- ☐ אריכות ימים
- ☐ חיים טובים
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ו. וואס האט דער מלך אכזר געטון?
- ☐ כליא געמאכט דעם גרעסטן
- ☐ כליא געמאכט זייער חיים טובים
- ☐ ביידע תשובות זענען ריכטיג

ז. וואס האט פאסירט צו די עשירים וועו זיי זענען געקומען נאנט צו די מדינה פון דעם גרעסטן?
- ☐ זיי האבן אוועק געווארפן זייער געלד
- ☐ ס'איז ביי זיי כליא געווארן די טעם
- ☐ זיי האבן אנגעהויבן צו שרייען

ח. האסטו געלערנט די מעשה פון די וואך?
- ☐ יא
- ☐ ניין
- ☐ א חלק

טיפער געטראכט

וועו האט דער רבי דערציילט פונעם טויבן בעטלער?

וואו נאך וועט דערמאנט אין ספורי מעשיות א"גארטן"?

וואו נאך וועט דערמאנט אין ספורי מעשיות פון א רייבע מדינה?

און מיט וועמען זענען געגאנגען די עשירים ביי די מעשה? - און מיט וועמען זענען געגאנגען די עשירים ביי די אנדערע מעשיות?

תשובות אויף די פריערדיגע וואך

וועו האט דער רבי דערציילט פון דעם בלינדן בעטלער ? ליל שבת קודש כ"ה אדר תק"ע (ימי מוהרנ"ת אות מ"ב)

וויפיל מאל וועט דערמאנט אין ספורי מעשיות וועו א "תינוק" ? **3 מאל -** אין מעשה ג' דער חיגר: אַז עֶר הָאט בַּיי דֶעם אַ קינְד מַזִיק גְיֶוועזן, אין מעשה י"ב בעל תפילה דער קינד, און דא אין די מעשה פון די זיבן בעטלערס

צו ענטפערן די בחינות, רופט

02-5-3333-72

דיין הצלחה, מיין הצלחה!

אינעם צוזייטן טאג פון די שבת בּרכות, האבן זיי זיך געבענקט נאכ'ן צוזייטן בעטלער - דער טויבער. און אט, איז ער אויך אנגעקומען. ער האט זיי געגעבן אלס מתנה, אַ ברכה צו לעבן אַ חיים טובים, פּונקט ווי זיין אייגענעם גוטן לעבן. ער האט זיי דערציילט אַז ער לעבט זיך זייער אַ גוט לעבן, קיין שום פּראבלעמען.

נאך מער, ער האט זיי עס אויפגעוויזן דורך זיין געשיכטע מיטן "לאנד פון עשירות".

אמאל האט אַ קעניג אַ אכזר געשיקט מענטשן חרוב צו מאכן דאס גוטע לעבן וואס דאס לאנד פון עשירות האט פארמאכט. זיי האבן קאלטע געמאכט זייער חוש השטעם, ריח, און מראה, און האבן פארטונקלט און פארנעפּלט זייערע אויגן וויי עס וואלט געווען פארזוואלקנט. יעצט - האט ער געזאגט - אויב איר לעבט טאקע אַ גוט לעבן, לאמיר זען אויב איר קענסט זיי ראטעווען. אויב נישט קען דאס אייך אויך שאטן.

שטעלט זיך די שאלה: פארוואס האט דער טויבער בעטלער געדארפט בּרענגען אַ באוויז דוקא פון יענעם לאנד? האט ער דען נישט געהאט ענוג אַ גוט לעבן אפילו אן דעם וואס ער האט דארט פארראכטן די שאדן? פארוואס האט ער דוקא זיי גענוצט אלס זיין באוויז?

דער תירוץ איז, אַז אן אמת'ן גוטע און שלימות'דיגע לעבן ערקזיסטירט נאר ווען מ'קען העלפן אַ צוויי'טן מיט זיין חסרון, און עס ווערט אויך פאר יענעם גוט. אַן אמת'ער צדיק פילט אַז זיין לעבן איז נאר גוט ווען עס איז אויך גוט פאר אנדערע. אבער אויב ער האט פון אלעם גוטן בשעת אנדערע האבן גארנישט, איז דאס זעלבסט זיין אייגענע פּראבלעם, ווייל זיין גאנצע רצון איז אַז עס זאל זיין גוט פאר אלעמען.

בּרוך איז אריינגעלאפן אין סאלאן מיט אַ געוואלדיגע שׂמחה. "מיר האבן געהאט אזא וואונדערבארע אויספלוג היינט, אזאנס וואס מיר האבן נאך קיינמאל נישט געהאט! איך האב אזוי הנאה געהאט און זיך געפרייט, אז איך געדענק נישט נאך אזא ספּעציעלע נסיעה."

"וואו זענט איר געפארן? וואו זענט איר אלץ געווען?" האט אים זיין מאמע געפרעגט.

"מיר זענען געפארן קיין מירון, און פון דארט האבן מיר מזמשיך געווען צו די קברי צדיקים אין צפת. דער אויטאבאס איז ווייטער געפארן בּיז מיר האבן זיך אפּגעשטעלט אין אַ ויסטן מדבּר. אלע האבן גענומען אַ פּלאש וואסער און אַ זענקל עסן און מיר האבן זיך ארויסגעלאזט אויפ'ן וועג. אַ גאנצע שעה האבן מיר שפּאציירט צווישן ביימער און שטיינער. דערנאך זענען מיר אנגעקומען צום ציון פון רישׂ לקיש, וואס געפינט זיך טיף אין מדבּר - מ'קען נישט אנקומען אהין מיט אן אויטאבאס, נאר מיט אַ דזשיפּ אדער אַ העליקאפּטער."

"אבער איך געדענק דאך אַז דו ביסט שוין אסאך מאל

המשך אויף זייט 9